

Monumentnummer*: 523265

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82819/132

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Horst Horst aan de Maas Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Horst

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Horst B 6563

Omschrijving**

Inleiding

Voormalig GEMEENTEHUIS gebouwd in 1890 naar ontwerp van de architect J. Jorna uit Roermond in neo-Hollandse renaissancestijl. Het pand is gelegen in een gesloten straatwand, in het centrum van Horst en heeft een nadrukkelijke entreepartij met bordes op de hoek van Steenstraat en St. Lambertusplein.

Het stadhuis heeft een in deze tijd veel toegepast representatieve entreepartij hetgeen benadrukt wordt door trappen en bordes. Typisch voor de tijd is ook het onderbrengen van andere functies naast de raadszaal in dit geval een zaaltje, voor de plaatselijke harmonie.

In 1909 werd het raadhuis aan de achterzijde aanzienlijk uitgebreid ten behoeve van de harmonie. In 1930 volgden aanpassingen in de entreehal alsmede de aanleg van een kelder. In WO II liep het pand enige schade op, waarbij onder meer de met pleisterwerk versierde boogtrommels verloren gingen.

Het pand bevat glas-in-loodvensters van omstreeks 1960 van de hand van de kunstenaar Daan Wildschut.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het voormalig GEMEENTEHUIS heeft in de huidige toestand een min of meer L-vormige plattegrond. Het bestaat uit een langgerekt en geknikt gedeelte uit 1890 met een afgeschuinde hoek en smalle iets uit het lood staande partij aan het Lambertusplein. In het verlengde van de linker zijgevel strekt zich achter het pand de lange rechthoekige vleugel uit 1907 uit, die vrijwel volledig aan het zicht onttrokken is door belendende bebouwing. Het blok uit 1890 is twee bouwlagen hoog en wordt afgedekt door twee elkaar snijdende zadeldaken tussen trapgevels en een aangekapt dak over de hoekpartij die met een rijk geornamenteerde topgevel naar de straat gericht is. De schilden zijn met leien in maasdekking belegd. In het voorschild van de voorgevel bevinden zich twee in rijke neorenaissancestijl geornamenteerde dakkapellen, een derde dakkapel in het voorschild van de rechter zijgevel is verdwenen en vervangen door een dakraam. De dakkapellen hebben ramen geflankeerd door pilasters en afgesloten door afgeronde tympanen.

Op de nok van het dak staat een klokkentorentje uit omstreeks 1910 met helmdak. De afwatering vindt plaats via een geprofileerde bakgoot op hardstenen, alternerend kleine en grotere consoles en een in siermetselwerk uitgevoerd gootfries met rechthoekige spaarvelden. De sobere één bouwlaag tellende aanbouw aan de achterzijde is afgedekt door een zadeldak. De gevelindeling ervan is nauwelijks zichtbaar.

De VOORGEVEL bestaat uit de drie representatieve geveldelen van het blok uit 1890 en heeft een doorlopende plint van hardsteen in rusticablokken. Het opgaande metselwerk in kruisverband wordt onderbroken door hardsteen speklagen die zijn voorzien van kussens en diamantkoppen ter plaatse van lisenen en van bovendorpels van vensters en deuren. Voorts zijn cordonlijsten en waterlijsten in hardsteen uitgevoerd evenals onderdelen van trap, balkon en topgevel. In de gevels zijn smeedijzeren sierankers toegepast.

Vensters en deuren worden omgeven door een rondboogvormige omlijsting uitgevoerd in metselwerk, onderbroken door voornoemde hardstenen banden en lijsten, en in de bogen door hardstenen sluit- en aanzetstenen. De boogtrommels zijn thans voorzien van baksteen in visgraatmotief, oorspronkelijk waren deze gevuld met voorstellingen (reliëfs) in sierpleisterwerk, onder meer van componisten. De hoge houten kruisvensters hebben naar binnen openslaande onderramen en gedeelde bovenlichten. De vensters en bovenlichten van deuren zijn gevuld met glas-in-lood dat na WOII is geplaatst. Onder de vensters van de eerste bouwlaag bevindt zich steeds een vensterbank op consoles. De vensters van tweede bouwlaag rusten op een doorlopende waterlijst, met onder elk venster een gekoppeld spaarveld, in siermetselwerk.

De op de straathoek gesitueerde smalle ingangsevel wordt geflankeerd door uitgemetselde pilasters. De hoofdentree is toegankelijk via een hardstenen bordes, met oorspronkelijk opgaande trappen aan beide zijden, nu nog slechts aan de rechter zijde. De hardstenen trap is voorzien van trappijlers met tentvormige afdekkingen, waarbij die van het bordes kleine bolbekroningen bezitten. De balustrade is van smeed- en gietijzer. In de eerste bouwlaag een dubbele houten deur onder een rondboogvormig bovenlicht. Het glas-in-lood in het bovenlicht is van Daan Wildschut, de deur is vermoedelijk na WOII vernieuwd. Boven de deur een balkon op hardstenen consoles, met een natuurstenen balustrade voorzien van smeed- en gietijzer.

Naar het balkon leiden niet oorspronkelijke dubbele balkondeuren onder een gedeeld bovenlicht. De deur wordt geflankeerd door twee wapens van de graven van Gelre. De topgevel is opgebouwd uit diverse renaissance motieven in een combinatie van baksteen en hardsteen en eindigt in een aediculamotief. De topgevel is voorts versierd met obeliskken, klauwstukken met krulwerk en het wapen van Horst.

Rechts van de entreepartij bevindt zich een brede travee die rechts eindigt in een hoekpilaster. In de eerste en tweede bouwlaag bevinden zich vensters zoals beschreven. De gevelpartij links van de entree telt zeven vensterassen in de eerste en tweede bouwlaag

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzien van vensters zoals beschreven, behalve in de middelste as van de eerste bouwlaag waarin zich een tweede entree bevindt ten behoeve van de harmonie.

De RECHTER ZIJGEVEL en LINKER ZIJGEVEL (de beide eindgevels) worden afgesloten door trapgevels. Beide gevels zijn thans tot aan de trapgevels dichtgebouwd door belendende panden.

De gevels zijn door blinde bogen in het metselwerk geleed, en deze geleiding is boven de buurpanden nog zichtbaar.

De sobere geknikte ACHTERGEVEL van het raadhuis is door de omringende bebouwing nauwelijks waarneembaar. Op de verdieping bevinden zich enkele vensteropeningen.

De indeling van het INTERIEUR is deels in tact met in de hal een authentieke houten trap met hoofdbalusters en leuning met houten spijlen. Op de begane grond is de voormalige burgemeesterkamer nog in tact. De voormalige raadzaal bevindt zich in het bouwdeel aan de Steenstraat op de verdieping. In het interieur is op onderdelen gemoderniseerd. In de in 1930 gewijzigde entreehal is een grote steen uit 1664 ingemetseld met het wapen van kasteel Ter Horst.

Waardering

Het voormalige GEMEENTEHUIS van Horst heeft architectuurhistorische waarde als goed en gaaf bewaard voorbeeld van een gemeentehuis uit het einde van de negentiende eeuw, gebouwd in neo-Hollandse renaissancestijl. Het pand valt op door esthetische kwaliteiten die onder meer tot uiting komen in de fraaie hoofdvorm waarbij de entreepartij op de hoek is gesitueerd, en de rijke detaillering. Het pand heeft typologische waarde binnen de ontwikkeling van het raadhuis, waarbinnen het een type vertegenwoordigt waar gemeentehuis en harmoniezaal zijn verenigd. Het is als raadhuis onder meer herkenbaar door de toegepaste combinatie van toegangstrap met twee opgangen, balkon en topgevel. De structuur van het pand is bewaard gebleven evenals de karakteristieke trap. Het pand is van belang binnen het oeuvre van de architect Jorna.

Het gemeentehuis heeft situeringswaarde als karakteristiek onderdeel van de kern van Horst, waar het vanwege de bijzondere hoekoplossing, grootte en verschijningsvorm een belangrijke beeldbepalende waarde bezit.

Het gemeentehuis heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een bestuurlijke ontwikkeling, als goed en nog altijd herkenbaar voorbeeld van een gemeentehuis; op grond van deze waarden vertegenwoordigt het algemeen belang.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Bestuursgebouw en onderdl

Functie

Gemeentehuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument